

Bijlage 5 Verklaring begrippen

Begroting

De begroting is een overzicht, gemaakt door de gemeenteraad, met de bedragen die de raad beschikbaar stelt voor taken en activiteiten van de gemeente. De diensten en voorzieningen voor inwoners staan voorop. Daarbij ook de financiële middelen die de gemeente verwacht in te zetten. Het is gebruikelijk dat een gemeentebegroting een saldo van om en nabij de nul heeft.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel die de gemeente vrij kan besteden. Het gaat behalve om de uitkering uit het gemeentefonds, ook om gemeentebelastingen, of aandelen van verbonden partijen. Ze zijn bedoeld voor de uitvoering van de programma's waarin het beleid wordt uitgevoerd dat de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Algemene uitkering

De algemene uitkering komt uit het gemeentefonds. Deze uitkering is voor een deel gekoppeld aan de uitgaven van het rijk. De verdeling van het geld naar gemeenten vindt plaats op basis van maatstaven.

Lokale heffingen

Dit zijn de opbrengsten uit (onderstaande) lokale heffingen die vrij kunnen worden besteed.

Dividend

Onder opbrengst uit deelnemingen valt onder meer de dividenduitkering van de Bank Nederlandse gemeenten.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is een begrip uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit is het saldo van:

- betaalde rente (last) over langlopende leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant
- ontvangen rente (bate) over de uitzettingen. Onder uitzettingen kunnen worden verstaan deposito's, verstrekte langlopende leningen en beleggingen.

Onvoorzien

Het gaat hier om de algemene raming voor onvoorziene bestedingen. De verantwoording voor deze bestedingen staan bij de programma's. In bijlage 1 Onvoorzien bij de jaarrekening 2014 is inzichtelijk voor welke posten de begroting onvoorzien is aangewend.

Stelposten

Dit zijn lasten en baten die niet direct onder de programma's vallen.

Calculatieverschil kostenplaatsen

Voor een aantal kostenplaatsen in de begroting wordt een 'voorcalculatorisch tarief' gehanteerd. De werkelijke kosten en opbrengsten kunnen hiervan afwijken. Dit is het calculatieverschil.

Resultaatbestemming

De resultaatbestemming omvat alle stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, die gevolg hebben voor de exploitaties. Ook is in dit programma de rente opgenomen die wordt toegevoegd aan de reserves .

Jaarrekening

Resultaat

Het resultaat is het saldo van de 10 gemeentelijke programma's plus de algemene dekkingsmiddelen. Via de reserves wordt een bestemming gegeven aan dit resultaat.

Activa

De bezittingen van de gemeente, uitgedrukt in geld.

Passiva

Passiva zijn de leningen en voorzieningen voor uitgestelde opbrengsten en uitgaven.

Belastingen

Belastingen zijn heffingen waarvoor de gemeente geen tegenprestatie levert. De lokale belastingen zijn bijdragen aan de algemene kosten van de gemeente. Met andere woorden: uit de belastingen worden inkomsten voor de gemeente verworven. Voorbeelden van belastingen zijn: de onroerendzaakbelasting (OZB), hondenbelasting en parkeerbelasting.

Rechten

Rechten zijn heffingen die worden gebruikt voor een bepaalde bestemming. De inwoner betaalt een heffing en krijgt een tegenprestatie van de gemeente. Voor het ophalen van het huisvuil wordt bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing betaald en voor het gebruik van het riool de rioolheffing.

Weerstandsvermogen

Hoe goed kan de gemeente tegen een stootje? Dat is wat het weerstandsvermogen weergeeft. Een marge om financiële tegenslagen te kunnen opvangen.

Specifiek weerstandsvermogen

Dit type weerstandsvermogen gaat over risico's die we voor een groot deel kunnen inschatten, bijvoorbeeld grondexploitatie of bijstandsuitkeringen.

Algemeen weerstandsvermogen

Er zijn ook risico's die zich moeilijker laten inschatten. Denk aan economische vooruitzichten en de gevolgen van bestuurlijke besluitvorming. Voorbeelden hiervan zijn: de algemene uitkering (gemeentefonds), verkoop van gronden en panden, het reilen en zeilen van verbonden partijen, garantstellingen of bezuinigingen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit reserves, geld dat vrijkomt uit nog geïnde belastingen en eventuele bezuinigingsmogelijkheden.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Dit is het geld waarover de gemeente kan beschikken voor het opvangen van onverwachte kosten.

Benodigde weerstandscapaciteit

Er zijn ook risico's voor de gemeente waarvoor geen geld is gereserveerd of verzekeringen zijn afgesloten. Dit is de benodigde weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

Het calamiteiten en eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de gemeentelijke taken.

Structurele weerstandscapaciteit

Geld dat altijd gebruikt kan worden voor het opvangen van tegenvallers, zonder dat het invloed heeft op de gemeentelijke taken.

Onbenutte (flexibele) begrotingsruimte

In de begroting wordt jaarlijks een bedrag opgenomen voor onvoorziene eenmalige zaken. Dit bedrag wordt jaarlijks vastgesteld, maar komt neer op ongeveer 2 euro per inwoner.

Onbenutte investeringscapaciteit

Er is sprake van onbenutte investeringscapaciteit als de investeringsplanning van de gemeente een positief resultaat laat zien en er geen onderhoudsachterstand is.

Onbenutte belastingscapaciteit

Er is sprake van onbenutte belastingcapaciteit als de gemeentelijke belastingen en heffingen niet kostendekkend zijn.

Stille reserves

Stille reserves zijn opbrengsten van bezittingen (vooral onroerend goed en aandelen) die tegen een lagere waarde op de balans staan dan de opbrengstwaarde (economische waarde). Deze 'overwaarde' is alleen inzetbaar als een object binnen 1 jaar kan worden verkocht, zonder dat dit een negatief effect heeft op de gemeentelijke taken.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële risico's die de gemeente loopt.

Monte Carlo simulatiemethode

Bij deze methode wordt op basis van de individuele geïnventariseerde risico's 10.000 simulaties uitgevoerd om daarmee de werkelijkheid na te bootsen. Dit heeft geleid tot een kansdichtheidverdeling (zie grafiek) waaruit is af te leiden wat, bij een zekerheid van 90%, minimaal de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit moet zijn om de financiële gevolgen van optredende risico's op te kunnen vangen, zonder dat het normale bedrijfsproces hierdoor negatief wordt beïnvloed.

Accesssystematiek

Ook wel normeringssystematiek. Een accres is een toename of afname. Gemeenten krijgen meer geld van het Rijk als de rijksuitgaven stijgen en minder als die dalen.

Herverdeeleffecten

Op basis van de decentralisaties en de herverdeling van het gemeentefonds kan het zijn dat de verdeling van de algemene uitkering niet geheel aansluit bij de kosten van de gemeente Deventer. We spreken dan over herverdeeleffecten. Die effecten kunnen positief of negatief zijn.

Renterisico

Onder renterisico wordt verstaan het risico dat:

- renteresultaten negatief worden beïnvloed door wijzigingen in de marktrente
- renteresultaten beter hadden kunnen zijn
- de waarde van activa of passiva nadelig wordt beïnvloed door wijziging van de marktrente.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld een gemeente mag lenen voor een periode van maximaal 1 jaar.

Rente risiconorm

De rente risiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar.

Kredietrisico

Kredietrisico's komen voort uit mogelijke waardedalingen van de vorderingspositie als een tegenpartij niet (tijdig) de betalingsverplichtingen kan nakomen door insolventie of deficit.

EMU saldo

Het door de Europese Unie maximaal toegestane structurele tekort op de begroting.

Integrale financiering

Bij integrale financiering worden de rentekosten voor investeringen toegerekend aan de projecten via een gemiddeld percentage, de zogenoemde omslagrente.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publieksrechtelijke organisaties waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. De gemeente kan deelnemen in het bestuur en/of stemrecht hebben. Er is een financieel belang als zij middelen ter beschikking heeft gesteld, die verloren gaan bij faillissement van de verbonden partij of als de gevolgen van financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente kunnen worden verhaald.

Voorbeelden van een financieel belang zijn een subsidierelatie, een garantiestelling of aandelenbezit.

Investeringen

Een investering is een object waarin de gemeente vermogen stopt. Het nut (economisch, openbare ruimte, maatschappelijk) strekt zich uit over meerdere jaren.

Autonome investeringen

Autonome investeringen ontstaan uit nieuw of uitbreiding van bestaand beleid. Dit vertaalt zich in uitbreidings- of herontwikkelingsinvesteringen. Daarnaast kunnen autonome investeringen voortkomen vanuit een grondexploitatie bij gebiedsontwikkeling of uit het raads- en collegeprogramma.

Going concern investeringen

De going concern-investeringen vinden hun oorsprong uit de reguliere taken van de gemeente. Vanuit de behoefte of noodzaak om een taak te kunnen uitvoeren, is het van belang dat de investering wordt gedaan. Going concern-investeringen worden getriggerd vanuit de bestaande dienstverlening.

Rechtmatigheid

Goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed.

De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven accountantsverklaring. Ten aanzien van onzekerheden bedraagt deze tolerantie maximaal 3%.

De commissie BBV concludeert in de kadernota rechtmatigheid dat de lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves als omvangbasis voor het berekenen van de goedkeuringstolerantie moet worden gehanteerd.

Rapporteringstolerantie

De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats.

De rapportagetolerantie wordt vastgesteld op 10% van de goedkeuringstolerantie. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen.

De rapporteringstoleranties kunnen zich ook verder toespitsen op die elementen die de raad specifiek nader wil terugzien, zonder dat dit de controletoleranties zelf beïnvloedt.

Normenkader

Het normenkader voor een rechtmatigheidscontrole geeft een inventarisatie van de voor de accountantscontrole relevante wet- en regelgeving van hogere overheden en de gemeente. Hierbij worden verordeningen, raadsbesluiten en collegebesluiten onderscheiden. Het normenkader moet actueel worden gehouden en worden aangepast op basis van nieuwe wet- en regelgeving.

Verbijzonderde interne controle

Bij verbijzonderde interne controle heeft iemand van buiten inzicht in werkprocessen van de gemeente. Dit is een controle die uitgevoerd op de naleving van de administratieve organisatie.